

Sirle Sommer-Kalda

"Ega presidendi auto iga päev hoovi sõida," tõdeb Eesti tipinäitleja Guido Kangur kõrge külalise ootel. Kui Guido on presidendi vastuvõttudel sage käija, suruvad tema vanemad Toomas Hendrik Ilvese kätt esimest korda. Selleks ei pea nad isegi oma Lemmaku kodust lahkuma.

"President tahtis näha tublisid inimesi, kes teevad midagi kogukonna heaks. Teie tegevus on andnud paigale uue värvingu - Rannapungerja Tuletorni festival kogub aasta-aastalt kuulsust," juhatab presidendi sisenõunik Heli Suvi sisse kohtumise Elvi ja Ilmar Kanguri jõeäärses kodus.

Kümme minuti varem, kui presidendi saatjaskonnast on kohal ainult turvamehed ja riigipea ise alles Püssist Repo Vabrikust teel, tunnistab vanahärra Ilmar, et suuri ettevalmistusi ta Ilvese võõrustamiseks ei teinud. "Ei vahetanud plaate ega lakkinud põrandaid," muheleb ta. "Ainus asi - panime lipu lehvima. Muidu on õuel mastivimpel."

Tegelikult polegi potjomkinluseks põhjust: rohkem kui saja-aastane rookatus ja arhailise välimusega maja ning harmooniline aed on kogu aeg eeskujulikult korras. Seda tõestab 2004. aastal eelmiselt presidendilt saadud kauni kodu tiitel.

"Mul on väga hoolikas naine. Olen kogu aeg rõhutanud, et nõukogude ajal oleks saanud tasuta piima, kuna mul on terviskahjustav eluviis - olen 58 aastat elanud ühe naisega ja veel kooliõpetajaga," naljatab Ilmar.

Kuulsad külalised

Maamaja ostsid Kangurid üle neljakümne aasta tagasi. Siis ei olnud veel naabruses suvilakooperatiivi ja karud jätsid kaevu juurde visiitkaarte. Suvekodust on juba ammu saanud

päriskodu.

Suure töö ja vaevaga loodud ilu on käidud uudistamas lähemalt ja kaugemalt. "Kui meid endid siin ei olnud, siis tulles ei paistnud aknaklaasid läbi - need olid ninajälgi täis. Üks väga tähtis külaline meenub iidsest nõukogude ajast - maailmameistrikandidaat malemängus ja tuntud pianist Mark Taimanov. Ta on isegi külalisteraamatusse sissekande teinud."

Ilmar selgitab, et Taimanov puhkas Kauksi turismibaasis, nagu ka Peterburi tuntud dirigendi Jevgeni Mravinski esimene viiul. Viimane küsis, kas ei saaks Kangurite jõekääru ehitatud sauna tulla. "Nad hakkasidki meil käima, kutsusid meid Leningradi kontsertidele ja nii me saime tuttavaks Taimanoviga."

Ilmar, kes oli enne pensionile jäämist ehitusettevõtja, püsib tegus ka praegu, kui aastaid on turjal 80. Külavanema ametist on ta küll loobunud, nagu ka oma suurest kirest - jahilkäimisest. "Liikumine on raske ja mulle on pandud tagavarasüda," ütleb Ilmar, kelle elutoa riulitelt vaatab vastu üle saja jahiteemalise õllekruusi, lisaks ohtralt jahitrofeesid ja jahindusteemaliste märkide kogu.

Küll aga lubab tervis kaasa lüüa Tuletorni festivali korraldusmeeskonnas. "Mina olen see musta töö tegija, kes koos külaseltsiga platsi ette valmistab, seda enne festivali niidab ja hooldab. Mina ütlesingi Guidole, et sa teed Hiiumaal festivali, aga tule ja tee kodukandis ka midagi."

Äratas kohalikud üles

Guido võtab omaks, et Tuletorni festival oli isa initsiatiiv. "Isa on tubli ja rakendab kohalikud tööle. Inimesed on üles ärganud ja teenivad juba ka parkimispiletite müügiga raha."

Nii "Sõru Jazz" kui Tuletorni muusikafestival sündisid näitleja soovist pakkuda inimestele muusikat, mis teda ennast puudutab. Neli aastat toimunud Rannapungerja festivali publi-kurohkusele aitasid tahtmatult kaasa ka looduskaitsjad, kes ei lubanud teha kontserti

tuletorni jalamil, nagu oli algul mõttes.

"Ütlesin, et võtame siin natukene võsa vähemaks..." kirjeldab Guido hetke, mil jutt RMKga katki jäi. "Aga sinna oleks mahtunud paar-kolmsada inimest, jõekäärus on ruumi palju rohkematele kuulajatele."

Toomas Hendrik Ilves noogutab selle jutu peale mõistvalt: "Agaraid ametnikke, kes kaitsevad kõike ja kõiki, oleme kõik kogenud."

President toob näiteks Kadrioru lossi esinduskabineti, kus ta võtab vastu külalisi ja mis on muinsuskaitse all. Ruum on sisustatud võimalikult esialgsel kujul, kajastades ilmekalt Konstantin Pätsi eelistusi.

"Kuna 1938. aastal polnud pistikute järele suurt vajadust, siis on selles 5 korda 17 meetri suuruses toas neid ainult kaks. Kui küsitakse, miks mul pole arvutit laua peal, siis ma ei saa panna, sest ei tohi laua juurde pistikupesade teha."

Ilves toob näite teisestki muinsuskaitset nõudmisest, mis võib tunduda ebamõistlik: 1938. aastal tellis Konstantin Päts ventilatsioonisüsteemi, mis ei hakanud kunagi tööle. Aga ventilatsioonirest on ikka seinas ja seda ei tohi maha võtta.

Soov linnast ära

"Aga mis teil siin kohapeal veel toimub?" uurib Ilves Kanguritelt.

"Meil on Rannapungerja ja Lemmaku küla peale umbes 60 inimest ja neist ainult kaks on tööealised. Rahvas vananeb," annab Ilmar aru.

President pärib, kas mõni inimene on sinnakanti linnast tagasi kolinud. "Ma tean, et ära kolimine on üldine tendents, aga näiteks minu kodukandis elavad muusikutest Jaak Tuksam, Hedvig Hanson, Ain Agan. Mingi soov tulla linnast ära, eriti loovinimeste hulgas, on küll märgatav," jutustab Ilves.

Ilmar ei oska nimetada kedagi peale enda pere, kes on Lemmakule linnast kolinud. Rannapungerja jõe äärde tullakse pigem suvitama.

"Minule on suur rõõm, et nii palju sõpru on hakanud Tallinnast siin käima, kes ütlevad, et issand, kui ilus see koht on. Algul ikka küsitakse, kas on turvaline tulla ja ega mingit jama ei juhtu. Ja muusikud tahavad teada, kust ma leian festivalideks nii ilusaid kohti: Sõru on ilus, Rannapungerja on ilus... " pajatab Guido.

Ta lisab, et hilissügisel ei paista see võib-olla välja, aga suvel on elamus, kui saab nautida kaunist muusikat Rannapungerja jõe kaldal Peipsi järve ääres.

Ega midagi muud ei jää üle, kui president peab suvel tagasi tulema ja seda ilu oma silmaga nägema, tähendab Elvi. Viies tuletorni festival toimub 25. ja 26. juulil. "Samal ajal, tõsi küll, on "Viljandi folk", aga meie publik on minu meelest alati erinenud," ütleb Guido ja loetleb mõned esinejad: Mihkel Raud, Jan Uuspõld, Peeter Volkonski, kellele need kuupäevad sobivad.

Stalini-nimeline väljakutse

"Kas olete näinud, kuidas teie poeg mängib Stalinit?" viib president jutu teatritöölle. Ta peab silmas Draamateatri etendust "Kollaborandid", kus Bulgakov vahetab 1930. aastate lõpus Stalini kohad. Või näeb unes, et nad vahetavad.

"See oli mulle päris suur väljakutse," tunnistab Guido, lisades, et on end muidu teatris veidi

taandanud. "Mitte ust kinni pannud, aga olen palju asju ära öelnud, sest olen kõike seda juba teinud. Aga siis on tore, kui tuleb mõni roll, mis vaimustab. Stalini puhul oli vaja palju lugeda, et rolli luua. Tahan teha selliseid asju, mis mind puudutavad."

Ilves ei saa jätta kaunis kodus puudutamata teemat, kuidas Eestimaa iga aastaga kaunimaks ja hoolitsetumaks muutub. "Meie koduvald oli kümme aastat tagasi trööstitu. Aga siis värvis maja ära üks ja teine ja kümnes. See muudab tänavapilti nii palju. Hiiumaal on eriti tugev "teeme oma kodukoha ilusaks" vaim," kiidab ta.

Võõrustajad nõustuvad, et hea eeskuju nakkab. "Meil käib kauni kodu konkurss, mille esimesena võitsime. Nüüd on selle tiitli iga teine saanud," nendib Ilmar.

"Ta tahaks näidata iga [jahitrofee]sarve," tõgab Elvi abikaasat, kui president end minekule asutab. Õues tehakse mälestuseks ühispilt ja juba oodatakse riigipead Ida-Viru ringsõidu viimases peatuses - Avinurme elulaadikeskuses.